

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben:
Vidéken:
 Egy óra. 1 kor. Egy óra. 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Plac-utca 47. és 49. szám.

Az ut a züllés felé.

Bécs adja az előkelőt és megtruczol bennünket. A mi jámbor passiv resistenciánkkal szemben a Lajthán tul az aktiv resistenciát gyakorolják. Helyes. Számoljunk ezzel a két széthuzó erővel. Kinek lesz belőle több kára? Kinek van belől már több veszedelme? Mi azt hisszük, hogy nem nekünk magyaroknak. Mi legfeljebb nem teszünk valamit. Sok olyan valamit, amire épen Bécsnek volna szüksége. Nem fizetünk adót, nem szolgáljuk a nagyhatalmi álmodat a véradó beszolgáltatásával, szóval: passive resistálunk.

Hanem ezenközben kifejlődik egy veszedelem, amire nem számítanak Bécsben, pedig eléggé nagy horderejű ahhoz, hogy figyelemre kellene méltatni. Ez az erkölcsök elvadásása. Ez a törvények tiszteletlensége. Ez az elvadás. Ez a züllés, amelynek lejtős utaira erőtítették ezt a nemzetet.

Aki a tömegek és népek lélektanát ismeri, tudja jól, hogy lejtőre vinni nem szabad egy népet, mert az, ha egyszer megindul a lejtőn, akkor föl-

tartóztathatlanul és vakon rohan aláfelé, magával rántva mindent és mindenkit, ami és aki eddigelé szent volt előtte. Ha Oroszország példájára nem hivatkozunk is, akkor is bizonyos a tömeg pszichológia elvénél fogva hogy nem szabad nehezen rendben tartható tömegeket a törvényen-kivülség szabadosságának kitenni. Mert ez a szabadosság rokon-fogalom az anarchiával. Ez a törvényen-kivülség testvére a forradalomnak és az a nép, amelyet saját jobb érzése ellenére belésozogatnak az egyikbe, az megszereti a másikat is.

Mindezzel nem számol Ausztria. Ezzel nem számol a király sem, aki olyan végtelennek ismeri a magyar loyaltást, hogy ezektől az erkölcspszütitő viszonyoktól nem félti a magyart. Mi azonban féltjük nem ugyan a magyart, de féltjük a királyt, aki eljátszhatja a törvényen-kivüli állapottal az egész nemzet bizalmát a törvények erejében, a törvények tiszteletében, a király személyének hódoló megbecsülésében.

Kár a magyar nemzetet ahoz soktatni, amihez nemzeti jellemének alap-

vonása nem huz. Kár lejáratni az alkotmányos király fenkölt fogalmát és nagy kár kísérletezni egy nemzet idegeivel, amelyek ha megfeszülnek, akkor letörnek minden gátat, amit a törvény és a kultúra emelt verejtékes fardat-sággal.

Norvégiája példája nem áll egyedül a nemzetek történetében. Nem hitványabb a magyar nép sem a norvég-nél és ha betelik a mérték, akkor a következményekért ne a nemzetet, hanem azokat tegyék felelőssé, akik segítenek elvadítani ezt a szerencsétlen nemzetet, amely hajlandóságában jó és nemes, de végzetében ezer csábítással küzködő.

Féltjük nemzetünk erkölcsseit. Féltjük a király tekintélyét és mindazt, ami a korona fogalma körül a nemzet szívébe ezer év óta lerakódott. A züllés, az elvadás útjára jutottunk. Nem magunk kerestük ezt az utat, hanem reá sodortak bennünket ellenségeink. Ma még visszatart bennünket a józan-ságunk és törvényeinkhez való ragaszkodásunk. De ha elszakad a fonál, akkor megbánhatja azt a király is és azok is, akik a magyar királyt, a leg-

A szelamlik.

Hallgattam a Boszporus mormogását, gyönyörködtem az Arany szarv szépségeiben, élveztem a Márványtenger idegzsongító levegőjét. Lattam az emberi ész és emberi kéz legnagyobb alkotásainak egyikét az Aja Szofiat, a bölcsesség templomát, amelyet a mi jó török testvéreink, az egykor oly hatalmas Bizantól örökölték. S pénteken siettem a szelamlikra. Konzulunk megszerezte az engedélyt, mert anélkül oda halandót be nem bocsátanak.

Valóságos népvándorlás a palota felé. Bérkocsi, fényes fogat tolong egymás mellett. Vig zenezővel felvonul a katonaság, képviselve van ott mindenik fegyvernem, s Nagytörökország sokféle nemzetisége. A fehér ruhás a banok mellett sorakoznak Afrika napbarnított arczu, marczona legényei; a könnyen mozgó tengerészek mellett általában a nehezen czammogó, hosszú kardu huszárok, ló nélkül, meg a tűzerek, ágyu nélkül. Ott feszít a főváros ezredének kirendelt része.

A hőség nem is oly tikkasztó, s mégis vizet kapnak a legények. Bortömlőben hordják a vizet és a sorban álló katona egy in-

tésre kap egy pohárral. Mig a katonaság elfoglalja helyét, gyülekeznek a vendégek is. A diplomaták kocsijának bakján ott ül egyenruhában a kavasz, övében az elmaradhatatlan revolverrel. Bann a kocsiiban ül csillogó egyenruhában a követség tagja, annak vendége; a női látogatók estélyi ruhában. A vendégek palotájának főablakánál állott, ez alkalmossal, a szász uralkodó-ház egyik tagja.

A másik oldalon van nyílt terras, vasrács övedzi. A bejárónál mindenki igazolja magát, helyesebben az idegent igazolja a konzul, megbízott s ezt legott lejegyzik az ott levő lajstromba.

Érdekes tarsaság verődött össze a terrazon. Képvisele volt ott Európa minden népe, az egyes csoportok más-más nyelven beszélgettek. Ott állottak török tiszték, ott settenkedtek a titkos rendőrök, no meg az elmaradhatatlan kémek, kikkel nagyon felesleges szóba állani, egyikök másikuk magyarul is jól beszél. Botot, esernyőt, távcsövet, fényképezési eszközt a legudvariasabb módon elkérik, s oldalt elhelyezik. Sőt a vezető arra is figyelmeztet, hogy a szer-tartás komolyságát, még hangos megjegyzéssel ne zavarják.

Most felvonulnak az udvari méltóságok, kocsin, lóháton, gyalogosan. Ott láttam Edhem basát, a görögök leverőjét, ott volt Széchenyi basa, nagy Széchenyink fia, az ottani tüzoltók főparancsnoka. Elsimitják most az utat a kéznél levő munkások. A sorostiszt végigvizsgálja az egész utat, a katonák tömör sorfalát. Minden rendben.

A fehér dzsámi minaretjén megjelenik a pap s hangos imával hívja a mozlimek fejét, a padisát. Elhallgat a pap, kilép palotájából az uralkodó s szárnysegédjével az ott álló, nyitott kocsiba ül. Lassan koczog a hatalmas két arab-ló, a koci előtt és utána a lovas testőrök. A terrazon ebben a pillanatban az első sort hirtelenül elfoglalják fezes urak, a látogatók egy sorral hátrább vonulnak.

Felhangzik a katonaság üdvkiáltása: csokjasa padisah, a terrazon álló magyar csoport erőteljes éljen-je. A szultán odanéz s katonaság tiszteleg. Egy két perczig tart az egész s a szultán már a dzsámi lépcsőjén áll. Mig a padisah benn imádkozik, a katonaság pihen, a közönség reagyujt a hivatalból kínált cigarettára.

Rövid idő múltán helyre áll a rend, a szultán megjelenik a lépcsőn, széttekint ka-

Vigyázz! Bértálásra

Kékre festett kirakat.

szükségelt fehér és szines, de különösen szép divatos selyem Batisztokból igen sokat kaptam, a melyeket igen olcsón adok el. Tessék megtekinteni.

Lóvy F.

→ Kistemplommal szemben. ←

alkotmányosabb magyar királyt abban a téveszmében tartják, hogy ennek a nemzetnek nincsen ereje ahoz, hogy a törvényes akaratának érvényesülést szerezzen. A züllés útján vagyunk. Jó lesz vigyázni!

Politikai híreink.

Budapest, augusztus 4.

Szabadelvűek a 48-as pártban.

Igen jó forrásból értesülünk, hogy a szabadelvűpárt több tagja a függetlenségi és negyvennyolcas pártba óhajt belépni.

Ezek közül olyan, aki nevezetes szerepet játszik a politikai életben, ezt mondta:

— Mindenről innak a lapok; megírják azt, hogy belépünk az új-pártba, a disszidensek közé vagy hogy pártunkivüliek maradtunk. Csak arról nem szólnak, ami részünkről a legtermészetesebb lenne, az tudniillik, hogy belépünk a negyvennyolcas pártba. Hiszen mindenki láthatja, hogy a hatvanhetes pártok helyzete nem tiszta. Oda vannak kötve olyan követelésekhez, amelyek programjukban nincsenek benne. Csak a függetlenségi párt szituációja ment ma minden kétértelműségtől. Ezért vélem én, hogy nekünk a függetlenségi pártba kell belépünk. Eddig nem követeljük a magyar vezényszót — hát most követeljük, mint a nemzet egyhangú kívánságát becsületesen és nyíltan. A hatvanhetes pártok keretében nem lenne módunk ezt megtenni. Ott folytatódna a gyanúsítás.

Hogyan engedne a király?

Azt írja a Pester Loyd cikkében, hogy a korona vezényszó dolgában is hajlandó engedékenységre, ha egy a hatvanhetes kiegyezésben gyökerező erős párt biztosítékot tud adni arra nézve, hogy a magyar vezényszó nem jelenti a dualizmus lerombolásának megkezdését. A király különben azt több nála járt politikusként megmondta. Persze biztosíték-adásról szó sem lehetett, mert hiszen például Justh Gyula és a király között a következő párbeszéd folyt le.

— Helyes — mondotta a király

tonáin, beszélget tisztjeivel és hadsegédével kocsiba ül, de nem abba, amelyen jött. Maga az uralkodó hajlja most a gyönyörű paripákat. Kocsiját körül fogják a basák s a menet megindul.

Szines a kép, a különböző csillagó egyenruhák . . . különösen akkor lesz hatásos, mikor a szultán gyorsabb ügérésre ösztökéli az amugy is türelmetlen lovakat s a különböző köbttartalmu basák loholnak a kocsi mellett, a kocsi mögött. Csakhamar befordul a palotájába az uralkodó. A katonaság elvonul, a közönség eloszlik.

Ezen a helyen, az idegenek terrasszával szemben, a dzsámi előtti téren, amelyet vasrács övez, itt volt a borzasztó merénylet. A nagy óvatosság, az a sok elővigyázat, és mind kárba veszett, a bomba felrobaant. S az uralkodó még jobban elzárkózik az országnak kimondhatatlan nagy kárára. Ott a Balkánon barátunk csak a török, a Balkánnak legérdekesebb népe. Magyar szempontból kívánatos, hogy a félholdas csillagos lobogó lengjen a Yildiz-kioszkon, csak utját lehetne alítani az elposványosodásnak, hogy a törökben most szunnyadozó nagy talentumok a népek javára érvényesüljenek.

H. M.

— megadom a magyar vezényszót. És mi lesz azután? . . .

— Főlséges uram — válaszolta a képviselőház elnöke — a függetlenségi párt tovább fog küzdeni programjának, a personál uniónak a megvalósításáért . . .

Bánffy Dezső Tisza-Dobon.

Mint Tisza-Dobról telegrafálják, Bánffy Dezső tegnap este hét órakor érkezett oda. Az állomásnál Andrassy gróf hintója várta, amelyen azután az Andrassy-kastélyba hajtatott. A két politikus még tegnap este hosszasan tanácskozott. Ma délelőtt folytatták a konferálást. Bánffy Dezső alkalmasint holnap reggel utazik el Tisza-Dobról.

Witte Amerikában.

London, augusztus 4. Mikor Witte automobilja az utcán megjelent, zajos ovációban volt része. Az a nyilatkozat, melyet partraszállása után az amerikai sajtó részére átadott, kitünő hatást tett. Ebből a nyilatkozatból arra következtetnek, hogy Witte a békét meg fogja csinálni. Nyilatkozat hatását még fokozza a Times tudósítójának jelentése. Az újságíró a Fiihalm de Grosse hajón elkísérte Wittét tengerentuli útjára. Kijelenti, Witte közlései bizalmas jellegűek voltak, azért nem tehet közzé egyebet, minthogy azt az impressziót nyerte, hogy ha Japánok föltételei megnyerik a császár hozzájárulását, létre fogja hozni a békét.

Immár nyilvánvaló, hogy Evening Telegraph távirata, hogy Witte ismeri a japánok föltételeit, és kijelentette, hogy azok elfogadhatatlanok, ügyetlen misztificatiók. Witte nyilatkozatából is kitünik, hogy Oroszország óhajtja a békét. Érdekes a Morning Post hire, hogy a császár már nem vonakodik hadikárpótlástól, ellenben területet nem akar átengedni. Japán meg is elégednék azzal, ha Sachalin szigetét megvásárolják Oroszországtól, úgy hogy annyival kevesebb kárpótlást fizetne Oroszországnak.

Newyork, augusztus 4. Witte a tegnapi napot a Fanet Regis szállóban töltötte, jókedvűnek látszott, de udvariisan elutasított minden újságíró.

Világ proletárjai . . .

I.

— Világ proletárjai egyesüljétek! — szól a Marx igéje, a szociáldemokraták jelszava. Vannak-e inségesebb proletárok, mint a szabadelvűpárti politikusok? Ezek az erkölcsi koldusbotra játott firmák, akiknek hamis volt az életök és hamis a bukásuk. Most egyesülni akarnak ezek a proletárok és keresnek maguknak hasonló inségeseket. Csakhogy oly áruló program alapján, amelylyel ők megbuktak, már nem igen akad vállalkozó. Más programot vallani pedig még nem mernek, mert Smolen Tóni még nem engedte meg. Egyesülni se tudnak, szétszakadni se tudnak, óh, mily pokoli kinok közt fetrengnek ők, a politikai élet lerongyolódott, züllött proletárjai! . . .

II.

S proletárok lévén, belekeveredtek a nemzetközies táborába. Egy sorban lázít a belügyminiszter azokkal, akiket jobban szeretne ugyan lefotografáltatni, kitolonczoltatni, lecsukatni; — de miért bántaná őket, ah, ezeket a derék urakat, a kik megnyerhetők arra, hogy a nemzeti áramlat ellen küzdjenek? Hisz a szociálisták lapja már „magyar betyárizmus“-t emleget; s van-e ennél kedvesebb hang egy cs. és kir. „magyar“ miniszter fülének? . . .

A mentőegyesületről.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapjában július 27 és aug. 1-én megjelent közleményekre, melyek a Debreczenben létesítendő mentő egyesületre vonatkoztak — volnék bátor néhány megjegyzést tenni. Mindkét cikkben sok téves allitást találtam a budapesti mentő egyesületről, melynek én is, jelenleg is tagja vagyok.

Incognito „Mentőegyesület“, évében többek közt ezeket a sorokat találtam: „Erre nézve a mentő palotában van ambulancia, a hova teljesen szegények sebezésére bejárhatnak“. Igaz ugyan, hogy az egyesület épületében van ambulancia tartva a bejött betegek számára, azonban ez is kizárólag csak az első segély nyújtására, tehát a sebek első és egyetlen bekötésére szorítkozik és nem a seb „kezelésére“ terjeszkedik ki. Az ide bekerült betegek ugyanis, ha sérülésük további kezelést igényelve kórházba, egyleti vagy kezelő orvosaihoz utasítottak, esetleg ha sérülésük oly súlyos lenne, hogy azzal saját lábukon távozni képesek nem volnának valamelyik köz-kórházba, esetleg lakásukra szállítottak.

„Utczai szüléseknél nem sokára előkerülnek a kis dunyha, dunyhakötő . . . majd megindul a rögtön gyűlés . . .“ Az utczai szüléseknél ugyan vajmi kevés és ritkán lesz teendője a mentőegyesület tagjainak. Legalább én, a ki 6 ik esztendeje vagyok a B. Ö. M. E. tagja és ez idő alatt több száz esetben nyújtottam első segélyt mindössze 5-6 esetre emlékezem vissza, melynél utczán szülő nő vette volna igénybe szolgálatomat. Az ajándékozott dunyhákról pedig mit sem tudok. Eredménytelen gyűlésekről ellenben annál inkább. Szerencsére a B. Ö. M. E. nek van külön alapja e célra, hogy t. i. a sérülteket vagy más baleset által elnyomorodott embertársunkat, vagy annak családját legalább néhány pillanatra anyagi segéllyel is ellátta. Ez alapköltségem 5 koronáig lehet ott a helyszínen utalványozni, ha az esetről levő mentő nagy nyomort látja a szerencsétlen körül.

A kocsik és lovak, melyek az „Incognito“ alá rejtőzött volt mentő társamat oly annyira meglepték, lassanként kiszorítottak az automobitok által, melyek körül most is már 3 drb áll a B. Ö. M. E. használatában. Gyorsaságuk miatt meghálálhatatlan előnyük van a lovas kocsik előtt különösen súlyos vérzések és mérgezések esetén, a hol is a mentőknek a leg-zebb, legáldásosabb működési terük van.

Dr. Burger Péter orvos ur által közlétt közleményben is van némi tájékoztatatlanság, legalább a B. Ö. M. E.-re vonatkozólag. Az orvos ur ugyanis azt állítja, hogy a mentőegyesület nem szállít betegeket. De hogy nem szállít. Sőt a szállításokból tetemes anyagi haszna is van. Az egyesület pedig ezen szállításokra semmiféle speciális „intezményt“ fel nem állított, sem fenn nem tartott sem ellen nem őrizett; hanem azt

mindig saját embereivel — a mentő tagokkal — eszközölte. A szállítások révén különben évente körülbelül 20 000 korona bevétel van a B. Ö. M. E.-nek.

Dr. Burger orvos ur arról is rosszul van informálva, hogy a B. Ö. M. E. megalapításával volt-e valami szerepe a szabadkőműveseknek. Igenis a szabadkőműveseknek tulajdonítható jóformán egészen a B. Ö. M. E. erkölcsi fundamentumának lerakása; de nem megvetendő összeggel szerepelnek — persze legtöbbször védtelenül — az anyagiakban is.

A B. Ö. M. E. megalapításának eszméje a Könyves Kálmán szabadkőműves páholyból indult ki, amely páholyt dr. Kresz Géza volt igazgató főorvosunk is tagja volt. És éppen a szabadkőműveseket képviselte ő egész életén keresztül a mentő egyesület történetében. Sőt még egy ecclesiastikus bizonyíték is van rá, hogy a szabadkőművesek nagy anyagi áldozatot is hoztak — nyíltan is — az egyesületnek. Egy Deák Ferencz szabadkőműves páholyba is van vésvé az alapító tagok névsorát mutató és a mentő palota főbejáratában elhelyezett márvány tablák egyikébe.

Ezzel azonban korántsem azt akarom elvitatni, hogy a debreczeni mentő egyesület anyagi alapjának megteremtéséhez okvetlen szükséges a szabadkőművesek hozzájárulása — mert hiszem — hogy Debreczen gazdag polgárai úgy sem lesznek szűkmarkuak a leghumanusabb intézményekkel szemben. Azt azonban a közmondással egyetemben alighatam, hogy nincs az a terhes szeker... S így azt is hiszem a névtelen adományokat, melyek jelentős része szabadkőművesektől jön még dr. Burger orvos sem utasítsa vissza, ha a felállítandó debreczeni mentő egyesület vagyonát va aha kezelni is fogja.

Maradok a tekintetes szerkesztő ur igaz tisztelője.

(Bpest. 905. VIII. 3.)

Berencsy Zoltán

szig. orvos.

a B. Ö. M. E. tagja.

Huszezer korona a kupéban.

Deutsch Gyula budapesti Szondy-utcai nagypálinkás a minap főjelentést tett a rendőrségen, hogy üzleti újáról visszatérve vasuton a fővárosba, Buda-Örsön észrevette, hogy 20 000 koronát tartalmazó pénztárcájába eltűnt a kabátja zsebéből. A vonaton azonnal jelentést tett, a vonat személyzete át is kutatott mindent, de a tárcza és pénznyomára akadni nem tudott.

Budapestre érve, a megrémült pálinkás egyenesen a vasuti rendőri kirendeltségért ment és ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett, egyben megjelölte azt a két embert, kiket a tárcza ellopásával meggyanúsíthat. A két embert még a pályaudvaron előállították, megmozdították és miután semmit sem találtak náluk, igazolás után szabadon bocsátották.

A nagyszabású zsebtolvajlás így átkerült a főkapitánysághoz, hol Zelli Ferencz rendőri fogalmazónak osztották ki az ügyet, melyben azonban eredményt elérni nem tudott. A 2000 korona a tárczával eltűnt. Legkellemetlenebbül érintette a dolog a vonat kísérő személyzetét, kikre szintén kiterjesztették a vizsgálatot.

Tegnap a Máv. üzletvezetősége átküldötte jelentés kapcsán a pénztárczát tartalmazó tárczát a főkapitánysághoz. A szakaszt tüzetes és beható átvizsgálása daczára a hivatalos vizsgálat semmit sem talált, de két munkás tegnap, az azóta már több fordulót tett kocsi újra átkutatva, az ülés alatt, a fűtőkészülékbe szorulva, megtalálta a tárczát. A pálinkást azonnal beidéztek és átadták neki a pénzt.

Es a pálinkás nagylelkű volt, mindenik megtaláló számára a már végleg eltűntnek hitt 2000 koronából adott 5—5 összesen tíz koronát.

Mi az ujság?

Álmában megőrült. Egy Koresmáros Jozsef nevű edelényi gazdálkodó tizenhatéves leánya a minap álmában megőrült. Éjfél felé a házbellek rémült sikoltásra lettek figyelmessé s amikor mégdöbbenve keresték a lánya okát, a fiatal leányt ágyában felülve s zokogva találták. Azóta a szánalomraméltó teremtsenek megbomlott az agya s folyton egy nagy fekete kutya üldözésétől fél. A szülők a szomorú esetet bejelentették a hatóságnál, mely elmeorvosintézetbe fogja szállíttatni a szerencsétlen teremtsent.

Az életunt katona. Az éjjel egy óra tájban a Lánchidon czirkáló rendőr katonasapkát és oldalfegyvert talált, amely 32-es gyalogezred közlegény tulajdona volt. A sapkában papírselet volt a következő feljegyzéssel: Nevem Reichardt Miklós, 24 éves vagyok. Meghalok, mert könnyelműen éltem. Bár ez nem hőstett, hanem gyávaság.

Ha, szegedi leány Bécsbe kerül. A bécsi udvari Opera főrendezője, Stoll Ágoston, tudvalevőleg magyar ember. Ez idő szerint Budapesten tartózkodik öccsénél Stoll Károlynál. Ő mesélte el egy vacsora-társaságban a következő történetet:

Amióta Bécsben lakik, csak magyar cselédeket tart. A szakácsnőjét Ilonának hívják és valahonnan a szegedi tanyákról került fel Bécsbe Stollékhöz. A csinos magyar leány nagyon megtetszett egy bécsi bakának, a Deutsch- und Hochmeister ezred egyik legényének, aki hetek óta udvarol a magyar szakácsnénak.

Egy napon Ilona belép gazdájához és így szól hozzá:

— Nagyságos ur, mán én csak elmegyök a Stefánhoz, oly szépen kért, hogy mőnjek hozzá feleségül, hogy igent mondtam neki.

— Na aztán Ilona — szölt gazdája — hogy fogsz a némettel boldogulni?

— Magyar vezényszóval, nagyságos uram.

Letartóztatott leánykereskedők.

Az angol és amerikai mintára nálunk is mozgalom indult meg pár évvel ezelőtt, a mely mozgalom a leánykereskedés megakadályozását célozza. Wambéry Rusztem számos hírlapi cikkben próbált propagandát csinálni az érdemes szociológiai ügynek. A mozgalom hatását nem érezzük. A magyar lány továbbá is elsőrangú portéka. Olcsó is, jó is.

Minap reggel a fél 9 órai Brassó felől érkező vonatból két szép fiatal leány szállt ki Tövisen. A leányok sietve mentek keresztül az állomáson és gyorsan menekültek az utcákra végig. A lányok után természetes életes asszonyosság sietett szitkozódva és káromkodva.

Az üldözés roppant gyanus volt és ezért mind a három nőt letartóztatták. A vallatásnál érdekes adatok kerültek napvilágra. A lányok bevallották, hogy az asszony őket Délamerikába akarta vinni és ígéretekkel csábította el hazulról.

Ezzel szemben az asszony csak azt mondja, hogy Németországba akarta kivinni őket. A vallatásnál kiderült, hogy az asszony veszedelmes leánykereskedő, özv. Wisenmeyer Róznának hívják, szentannai illetőségű. Jelen-

leg, mint vendéglői alkalmazott Buenos Ayresben tartózkodik. A lányok egyike. Muntján Verona tövisi, a másik Antal Valéria kolozsvári illetőségű. A leányok Brassóból menekültek és Tövisen azért szállottak ki, mert Antal Valéria rokonai is itt laknak. Wisenmayer Róza, hogy büntetésén enyhítsen, nagyon beszédes lett s elmondta azt is, hogy van neki társa is, valami Rottersmidt Istvánné, aki a déli vonattal érkezik. A csendőrség erre az állomásra ment és várta Rottersmidtét is. A vonat beérkezett és maga Wisenmayerné mutatott újjával társnőjére. Lehet, bosszúból, lehet, hogy konkurensét lerázza magáról.

Rotterschmidté, mikor a csendőrök letartóztatták, egy hatalmas zsebkést rántott elő s azzal öngyilkossági kísérletet akart elkövetni. A csendőrök rárohantak, a bicskát kicsararták a kezéből és megvasalva szállították a szolgabíró elé. A hol ő is beismerő vallomást tett. A lányokat hazatolonczolták.

Egyházak és iskolák.

Egy év Debreczen iskolában.

Az értesítők nyomán.

A debreczeni kegyestanítórendi róm. kath. főgimnázium értesítőjét Jászay Rezső dr. az új igazgató sorai nyitják meg, amelyekben Várad Károlyról, a volt igazgatóról, — a kit a királyi kegy a székesfehérvári tanterület főigazgatójává hívott el, — szép szavakban emlékezik meg hivatott elődjének érdemeiről. Jó érzékre vall mindenestre, hogy megmutatja a növendékeknek, hogyan kell az igazi érdemet méltányolni anélkül, hogy izetlen dicsérőkké váljunk.

A tanári személyzet az igazgatóból 10 rendes, 3 helyettes, 1 tornatanárból, 15 a hitoktatókból állott. A tanárok óra száma így oszlott meg: 19+4=22 órája volt 2-nek, 21 volt 3, 20 volt 2 nek, 19 volt 3-nak, 18 volt 1-nek és 17 volt 3-nak. Az igazgatónak 5 órája volt. Ez is kis hányaddal van a 20 átlagos órán alól. A tanárok irodalmi munkássága itt is e miatt szenvedett hátráltatást, bár némelyek itt is működtek a könyvirás terén s különösen társadalmilag. Eltávozott az intézet keretéből 2 tanerő, jött helyettük 3 tanerő, a tanítás a tanárok betegsége miatt komolyabb zavart nem szenvedett.

A tanulók száma 402 volt, az osztályokra így oszlottak meg: I. a 61, Ib. 63, II. 72, III. 43, IV. 58, V. 42, VI. 41, VII. 20, VIII. 21. Róm. kath. volt 312 (52.78 százalék) gör. kath. 21 (5.22 százalék) ev. ref. 42 (10.44 százalék) (a református gimnáziumban ezzel szemben csak 14, 209 százalék. katolikus ifju járt.) ág. evl. 3 (0.74 százalék), 1 gör. kol. és 123 iz. 30.59 százalék. (a reform gimnáziumba csak 37, 5.53 százalék. járt.)

Helybeli volt 290 (74.6 százalék) vidéki 112 (25.4 százalék). Ezzel szemben a helybeliek száma a ref. gimnáziumban 328 volt, mi azonban csak 49.18 százalék-nak felel meg, tehát a helybeli gimnáziumba törekvők inkább a róm. kath. gimnáziumba igyekeznek. Ezt a mint láttuk a zsidóságnak nagyobb méretű látogatása okozta.

A tanulók közül magyar volt 400, német anyanyelvű 2. A tanulási előmenetelt illetőleg jeles volt 24 (5.97 százalék) ref. gimn. 9.5 százalék. jó volt 62 (15.42 százalék) a ref. g. 22 százalék. elégséges 234 (58.20 százalék) a g. 48.5 százalék. javít 53 (13.15) a ref. g. 14.6. megbukott 29 (7.21 százalék) a ref. g. 5.6 százalék. A magaviseletről jó jegyet nyert 271 tanuló 68.95 százalék. (A ref. g. 90 százalék.) szabályszerűt 121 tan. 30.78 százalék. (a ref. gim. 10.5 százalék.) kevésbé szabályszerűt 1 volt.

A fegyelmi adatok közlésénél az értesítő akadémikus értékű elmefuttatást közöl

a gyermekek erkölcsi nevelésének két tényezőjének a szülői ház és az iskola együtt működéséről és némi szemrehányás képen említi, hogy az előbbi nem tudja, sokszor nem is akarja megérteni az iskola nevelési célját és eszközeit, és e tekintetben szükségesnek tartja a kettőnek egymáshoz közeledését, és erre vonatkozólag csak ezt mondja „A mily szükséges, hogy egy intézet, évtizedek, sőt évszázadok által helyesnek talált nevelési elveihez és tradícióijához szívesen ragaszkodjék, ép oly szükséges, hogy a szülők is megértsék az iskola szellemét és gyermekeik érdekében e szellemben segédkezzenek az iskola nevelési feladatának teljesítésében, a minnek első feltétele az iskola és a szülőház közt fennálló összeköttetés, állandó érdeklődés, elfogulatlanág és tisztelet. Eddig szól és nem tovább. És én ezért mondtam hogy ezen soroknak csak akadémius értéke van. Tovább nemes tanár uraim, nem csak ezen iskolánál, de minden intézetnél. Rajta, szívleljük ezen sorok arany igazságát, de ne elégedjünk meg ezen szép beszéddel, — de cselekedni is kell azt.

Mert ez mind színigaz, de az is való, hogy a szülői ház nem közeledik az iskolához, nem különösen még itt, ahol a tanárokat s azoknak eszményi és hatalmas munkáját még nagyon sokan nem értik meg, sőt lekicsinylik; ahol vannak, akik azokat meg is vetik. Ennek igazságát hirdeti azon mondat, amelyet bizonyára nem a többség, de egy a kevesek közül való szüle ezen mondatával bizonyított be, hogy ha f... volnék, mindig tanárt ennék. Nos uraim, tanár uraim, ezt a közönyt, ezt a lekicsinylést le kell törni, meg kell győzni. De erre a beszéd nem elég, itt cselekedni kell. És pedig cselekedni első sorban az iskolának kell cselekedni; neki kell közeledni a szülői házhoz. Erre valók a tanítványok meglátogatása, a szülői értekezletek az egész tanárkarral, csak az igazgatóval vagy az osztályfőnökkel. Szük ez a rendelkezésemre bocsátott keret, hogy ezt a kérdést bőven tárgyaljam, hiszen ennek már megvan a maga tanügyi irodalma, hol nálam jobbak is hozzászórtak a kérdéshez, én csak arra akartam a figyelmet felhívni, hogy itt a tanárkaroknak tenniük kell s én hiszem, — ismervén ügybuzgalmat és szeretetet a gondjaira bizott ifjúságnak mindenik tanárkarnál — hogy tenni is fognak.

De tán messze is kalandoztam el, folytassuk a statisztikát.

(Folytatjuk.)

UJDONSÁGOK.

Lawn-tennis verseny.

(A debreczeni Torna-Egyesület jótékonycélú Lawn-Tennis verseny 1905. évi augusztus 10-én).

A debreczeni Torna-Egyesület által a nagy erdői egyleti sporttéren f. hó 10-től kezdődőleg rendezendő Lawn-Tennis versenyekre a nevezési határidő f. hó 2-án lejárván, az egylet ügyvivői elnökségéhez következő nevezések érkeztek be.

Neveztek;

I. A férfi egyes versenyre.

1. Szunyogh Sándor ur. Joghallgató, t. honvéd tiszt. Lawn-Tenniskör tagja.
2. Szunyogh Zoltán ur. Joghallgató, a d. t. e. tagja.
3. Szunyogh Pál ur. Joghallgató, a d. t. e. tagja.
4. Dr. Borsovai Jenő ur, ügyvéd, honvéd tiszt, a d. t. e. tagja.

5. Dr. Várady Szabó János ur, megy. aljegyző, a d. t. e. tagja.

6. Dr. Hajnal Dezső ur, orvos, a d. t. e. tagja.

7. Békéssy Géza ur, hivatalnok, a d. t. e. tagja.

8. Székely Árpád ur, ügyvéd je. lőlt, a d. t. e. tagja.

9. Kovács Mihály ur, hivatalnok, a d. t. e. tagja.

10. Holländer Leó ur, hivatalnok, a d. t. e. tagja.

11. Liszovich Szilárd ur, hivatalnok, a d. t. e. tagja.

12. Töpler Ottó ur, hivatalnok, a d. t. e. tagja.

II. A vegyes páros versenyre.

1. König Margit urhölgy és dr. Borsovai Jenő ur.

2. Perczel Etus urhölgy és Békéssy Géza ur.

3. Lasz gallner Nóra urhölgy és Békéssy Géza ur.

4. Kemény Irén urhölgy és Holländer Leo ur.

5. Békéssy Ilonka urhölgy és Likovich Szilárd ur.

III. A férfi páros versenyre.

1. Szunyogh Sándor és dr. V. Szabó János urak.

2. Szunyogh Zoltán és Szunyogh Pál urak.

3. Dr. Borsovai Jenő és Székely Árpád urak.

4. Dr. Hajnal Dezső és Békéssy Géza urak.

— **Domahidy bihari főispán.** Fejérváryék hiában keresnek Biharmegyébe főispánt, mindenki vonakodik az ő kezükből jövő magas megtiszteltetéstől. A darabont-miniszterelnök most Biharmegyére vetette rá magát. Tárgyalt már füvel-fával, dr. Beöthy László sürgeti minden nap a felmentését, de a diszes állásra nem akad magyar ember vállalkozó. A kormányának nincs más módja a megoldásra, minthogy **Domahidy Elemér** debreczeni és hajdumegyei főispánt bizza meg ideiglenesen a nagyváradi és biharmegyei teendők ellátásával. Hírlik, hogy Domahidy is nem nagy készséggel vállalkozott a tálcán kínált tisztességre.

— **Közigazgatási bejárás.** Az erdei iparvasutnak Nagy-Gserén át a Bánkig való meghosszabbítást vette tervebe a városi tanács. Erre nézve pénteken délelőtti tartották meg Nagy-Gserén a közigazgatási bejárást, amely alkalommal a kereskedelemügyi miniszter képviselőjében Bene György államvasuti felügyelő, a város képviselőjében dr. Magoss György, Bészler Kálmán, Aczél Géza, Török Gábor erdőmester és Hatay Jenő jelentek meg. Miután az utirány a tervnek megfelelő, bizottság a szokásos jóváhagyást teljesítette.

— **Felsőbányáról kiszármazottak találkozója.** Szatmármegyének van egy kis bányavárosa: a történelmi szempontból sok nevezetességgel bíró Felsőbánya sz. kir. város. E városnak alig van 5000 lakója. E maroknyi népből mégis 300-at megközelítő számban

származtak ki olyanok, akik az ország különböző részében, különböző munkakörben, előkelő állásokat töltenek be. Az elszármazottak között vannak kir. táblabírák, ügyvédek, bányászati, erdészeti, megyei főbb tisztviselők, orvosok, gyógyszerészek, polgármesterek s egyéb városi hivatalnokok, tanárok, tanfelügyelők, tanítók. Vannak bank-tisztviselők, vasuti, hajózási hivatalnokok. Miniszteri és magántisztviselők, iparosok és kereskedők. Vannak hírlapírók, nyomdászok és egyéb iparosok. Hasonló népességű más város nincsen ez országban, a mely a különböző városok és vármegyéknek annyi intelligens elemet szolgáltatni tudna, akkép, hogy a városi ügyek gondos vezetésére még mindig elegendő számu képzett intéző maradjon. Felsőbánya város polgármestere Farkas Jenő, tanácsosa Nyisztor István, főszámvevője Pap Márton most találkozóra hívják össze a Felsőbányáról elszármazottakat. A helyi lapban is és körlevelekben szölgítgatják őket. Augusztus 15-én lesz a találkozó.

— Az ácsok és kőművesek ügye.

Az ácsok szabályrendelet-tervezetet adtak be a városi tanácshoz, melyben kérték, hogy a tanács rendeletileg mondja ki, hogy a kőműveseknek nincs joguk az ács munkát fölvállalni és azt végzetni. A tanács véleményezés végett az ipartestülethez tette át az ügyet. Az ipartestület úgy határozott, hogy a kőműveseket és ácsokat értekezletre fogja összehívni s az értekezleten felmerülő nézetek alapján fog véleményt mondani.

— Rác Károly nagybeteg.

Rác Károly jőnevű cigányprimásunk súlyos beteg. Már napok óta rosszul érezte magát. Tegnap este aztán utólrte végzete. A Bikában muzsikált, amikor hirtelen összeesett. Szél érte a bal oldalát és nyelvét. A gondos orvosi ápolás talán megmentheti a debreczeni zeneéletnek és övéinek.

— **Magyariek Szatmáron.** Szatmár, Bereg, Szabolcs és Ugocsavármegye gazdag birtokosai, mágnásai ma este fényes mulatságot rendeznek a szatmári Pannónia szállodában. E mulatságra Magyariek bandáját hívták meg. Magyariek ma délután 1/4 órakor mennek el Szatmárra s 7 órakor már a szatmári Pannóniában huzzák a jó tüzes magyar nótákat.

— **Mükedvelő előadás.** A debreczeni kereskedő ifjúságból alakult mükedvelő társaság ma, szombaton este a Margit-fürdő disztermében mükedvelői előadást rendez. Szinrekerül Kazaliczky Antal darabja, a „HARANG”. A szereposztás a következő:

Hernády Fülöp, gépgyáros Vági István, Zsiga, fia Róna Ferencz, Mariska, leánya Glück Margitka, Ilka, nevelt leánya Weisz Ilonka, Berényi Andor, gyári mérnök, Króh Vilmos, Berényi József, főhadnagy Spira Sándor, Retek Pongrácz, Weisz Lajos, Jani, fia Lányi Tivadár, Ludmilla, leánya, Markbreiter Margitka, Bódi, gyári munkás, Bihari Zsigmond, Czeccilia, (Czieza néni) neje Hardt Mariska, Dr. Simonfi Ákos, orvos, Géresy Kálmán, Dr. Cszimadia József, ügyvéd, Ungár Sándor, Vojnits József, földbirtokos, Róth József, Boris, leánya Weisz Sárka, Szobaleány Kövesy Rózsika.

— **Polgármesteri lakoma.** A gumi iparvasut közgazgatási bejáratát pénteken délelőtt tartották meg az érdekeltek, a szakközegek és a város képviselői. Kovács József polgármester ebből az alkalomból kifolyólag az Angol királyiő termében bankettet adott.

— **Dr. Bruckner Ernő alapítványa.** Dr. Bruckner Ernő orvos, egészségügyi tanácsos 500 koronás alapítványt tett a debreczeni reáliskolában jeles tanulók részére. Dr. Bruckner ezen áldozatkészségét megleghangú levélben köszöni meg a közoktatásügyi miniszter.

— **Halálozások.** Meghaltak: Jóna Imre ev. ref. 6 hónapos, Oláh István ev. ref. 10 hónapos, özv. Tóth Ferenczné ev. ref. 74 éves, Ujvári Juliánna ev. ref. 3 éves, Hadházi Mihály ev. ref. 70 éves, Tiszai Mária ev. ref. 28 éves, Kiss Sándor ev. ref. 4 hónapos, Bárdos Margit ev. ref. 18 hónapos, Faragó Erzsébet ev. ref. 2 hónapos, Nagy Amália ev. ref. 7 hónapos, Pócsi Gábor ev. ref. 81 éves.

— **Építik a megye utjait.** A belügyminiszter a vármegyei közútvényhatósági bizottsági ülésének azon határozatát, melyvel a beruházási költségből 65470 koronát a kőutak építésére rendelt folyósítani, jóvá hagyta. Az alispán a határozat végrehajtása felől a napokban fog intézkedni.

— **Földárverés a városházán.** Pénteken délelőtt tartották meg az árverést a nagy álmuzgi 1074 holdas birtok haszonbérletére. Ezt a birtokot eddig Hutflessz Kázmér bérelte 12034 koronáért, olyképen, hogy szántónak csak 120 hold földet használhatott. Az árverés eredményeképp újabb öt évre Hutflessz Kázmér vette bérebe ezt a területet évi 24,690 korona haszonbérért. A magas haszonbérért az indokolja, hogy tanácsi engedéllyel ezután 500 hold földet használhat szántónak a haszonbérlet.

— **Tilos a mozgásba levő vonatra felszállani.** A szerencsétlen Krivos Márton esete szomorú példaként szolgál a rendőrségnek s most nyakra főre büntetgeti azokat, akik a mozgásba levő vonatra felszállanak. Ne tessék tehát a mozgó vonatra felugrani.

— **Csábítás kivándorlásra.** A belügyminiszter tegnap hatóságilag figyelmeztette Hajdúvármegye s Debreczen törvényhatóságát, hogy Magyarországon valami chilei gyarmat számára gyűjtenek titkos módon kivándorlókat. Felhívja tehát a hatóságot, hogy a területükön levő kivándorlási ügynököket utasítsák ki, a nyomtatványokat kobozzák el és a kivándorlókat szándékukban akadályozzák meg.

— **Karambol az állomáson.** Végzetessé válható szerencsétlenség történt az éjjel az állomáson. Két teher vonat rossz elváltás miatt ugyanis összeütközött. A vonatkísérő személyzetnek baja nem történt, csupán 3 kocsi tört össze annyira, hogy az nem is használható. Az üzletvezetőség vizsgálatot indított.

— **Közgyűlés.** A debreczeni iparos ifjuság önképző egylete vasárnap tartotta rendezési közgyűlését Szabados Vilmos elnöke alatt. A gyűlésen jelen volt Zelinger Ede ipartestületi elnök is, aki a gyűlés lelkésze éljenzése közepett szép szavakba fejezte ki az ifjusági egylet iránt tanúsított mindenkor jó indulatát. Továbbá bejelentette az ipartestület előjáróságának szép és értékes tartályokkal ellátott díszes Lambériakból álló ajándékát, melyért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az évi jelentés, zárszámadások, valamint a számvizsgálók jelentése tudomásul vétettek. Majd a jövő évi költség előirányzat állapított meg. Elnök Szabados Vilmos, alelnök

Vojta Géza, II. alelnök Losonczy János, titkár dr. Vargha Lajos, II. titkár Széplaki József, jegyző Tanczer Ödön, Pentárnok Kostya János, könyvtárnok Zavilla Gyula és Ungár Sándor, háznagy Kohn E. Emil, számvizsgálók K. Tóth Sámuel és Éva Péter, zászlótartók Vetéssy Sándor és Bálint József. Választatott még 21 választmányi és 8 póttag. Az új tisztviselő kar fokozott eréllyel fogott hozzá az ügyek vezetéséhez, s minden lehetőséget megtenni szándékozik, hogy a régi eleven együleti életet újra felköltse. A közgyűlés az elnök életével ért véget.

— **A közlemény ára.** A Békésmegyei Híradó nyilatkozta ezt a különös nyilatkozatot közli:

Nyilatkozat.

Felhívom Szabó Sándor urnak Béla nevű fiát, hogy 48 óra alatt e helyütt nyilvánosan kérjen bocsánatot nőmtől arszatlan kifejezése miatt és hogy ezen közlemény árát nekem térítse vissza.

Gyulán, 1905. július 31.

Bartos Gusztáv.

Aki ezt a nyilatkozatot megírta, s a közlemény áráról se feledkezett meg a lovas eljárás során, valóban higgadt ur. Nem hamarkodja el a dolgát . . .

— **Fajgyűlölet.** Nagy kalamitás érte Deeska Misót, aki nemzetiségére nézvést különben tót s a foglalkozását illetőleg ablakokat reperál. Művészi érzékkel s a fajájához méltó ügyességgel és tapintattal kezeli az üvegmetaszt s gyurja lágyra, la gyabbra, avagy teglgyabbra a tapasztáshoz szükséges gittet. Ebbeli működésében járta már szép Magyarországot Alsó-Kubinól Orsováig és vissza. Ebbeli jártában keltében szombaton jutott el Debreczenbe. Volt egy kis megtakarított pénzmagja, lehetett úgy kilencz tíz korona. Ez összeget a vasutól bejött elvesztette. Ilyen hatalmas veszteség következtében amolyan fanciesali feszületre formító ábrázattal beállított tegnap a rendőrkapitányhoz:

— Deeska Misó vagyok, — panaszt teszem.

— Mi a panaza?

— Deeska Misó elvesztette a bugyellárisom. Piz volta benn, sok piz.

— No, majd közhírré tesszük.

— Az az, közbe, hirbe tegyük. De pán kapitány, Deeska Misó nem bánja, hogy elvesztette a bugyellárisom.

— Hát mit bán Deeska Misó?

— Hogy másik zablakostót meg ne találja aztot.

— **Ember a vonat kerekei alatt.** Utóbbi időben halomszámra történnek a szerencsétlenségek a vasuti vonalon. Ugyiszólván nap sem mulhat el kisebb-nagyobb esemény nélkül. Pénteken is ily szerencsétlenség történt. Szabó Sándor nagycserei fuvaros ugyanis a Debreczenből 1/4 óraker induló személyvonat kerekei alá került. Véletlen jött a segítségére s súlyosabb sérülések árán megmenekült a halál torkából. A sebesültet lakásán ápolják.

— **A postamesternők férjhezmenetele.** Megtörtént, hogy a postamesternők, ha vagyon és keresetnélküli egyénekhez mentek nőül, rövid idő alatt zavart anyagi helyzetbe jutottak, mert az amugy is szűk postamesteri járandóság a meggyobbodott család eltartását nem bírta el. Ehez járult hogy a foglalkozás nélküli férj, noha képesítéssel nem bírt s fogadalom, eskü vagy más erkölcsi kapocs sem fűzte a postaintézethez, a postakezelésben részt vett s felesége tudta nélkül nem ritkán visszaéléseket követett el, romlásba döntvén ezze-

a postamesternőt s megkárosítván a kincstárt. A kereskedelemügyi miniszter ezen okokból most elrendelte, hogy ha a postamesternő állásának megtartása mellett házasságra akar lépni, köteles ezen szándékát esküvő előtt legalább hat héttel a fölötte postagazgatóságnál bejelenteni s leendő férjének vagyoni és erkölcsi bizonyítványát s kereseti forrásaira vonatkozó okmányokat felterjesztetni. Ha jövődő férje esetleg a postahivatalban alkalmazást nyer — nyilatkoznia kell, hogy a szabályoknak aláveti magát. A postagazgatóság bírálja el, hogy a postamesternő férjhez mehet-e, vagy nem. Ha az igazgatóságnak kifogása van s a postamesternő ennek daczára ragaszkodik a férjhez menéshez, a kincstárral kötött szerződését felmondtnak tekintik. A ki az előirt bejelentést nem teszi meg, fegyelmi vétséget követ el.

— **A Sidoli lovarda** naponta nagy látogatósnak ösvend, különösen a sportkedvelő közönség részéről. Ma szombaton lesz az első High Life-Evening (gala est) a Sidoli-lovarda egy különlegessége, a mely minden városban, ahol a Sidoli lovarda működött, az előkeletőség találkosóját képesek és gyakran a legnagyobb uraságok által szeretettel meglátogattak. A műsor ezen setélyre különlegesen van összeválogatva és felépnek a többek között először az 5 Montalcini eredeti számjakkal. Egy jelenet egy párisi charnber separében. Holnap vasárnap 2 előadás lesz és pedig délután 4 és este 8 óraker. Déután nagyok és kicsinyek az összes helyeken félárt fizetnek, este pedig teljes helyárok. A déluáni előadás műsora éppen olyan gazdag tartalom és válogatott mint az esteli műsor. Amennyiben a Sidoli lovarda még csak 8 napig lesz Debreczenben a legmelegebben ajánljuk annak megtekintését. Mindenki a legnagyobb meglepéssel fog a lovardából távozni.

x **Az első segélynyújtás** minden eszközeiben legjobb bevásárlási forrás Kun Márton kötszer és gummiáru üzlete Debreczen, Piacz-u. 12.

Társas-élet.

A Hevesvármegyei Hirlap írja ezeket a zamatos sorokat „Schwarzgelbvár” fürdőzéséről. Megjegyzést nem kell ezekhez a verssorokhoz fűzni.

Fürdik Fehwarzgelbvár
Egy nagy osztrák tóban,
Jó helyet választott
Magának, valóban . . .

Mert a magyar földnek
Nincsen oly' folyója,
A mely lemoshatná
Nagy bűneit róla . . .

A carlsbádi „sprudl”
Mégfői mint rákot,
És tovább szolgálja
A gyűlölt osztrákot . . .

Kétszer akart lelket
Lehelni Tiszába,
De hiába vágta
Fejszéjét a fába.

Mert az visszapattant,
S őt ütötte föbe —
Hát ha nem ért hozzá,
Menjen a menyköbe! . . .

Vagy ha ő nem megyen,
Az menjen ő-bele
S a magyar nép helyett
Az végezzen vele!

Kapácsy Dezső.

TÁVIRATOK.

Kossuth Bánffy ellen.

Budapest, augusztus 3. A mai „Magyarország“ Kossuth Ferencz cikket közli, amelyben kijelenti, hogy a koalíció programja nem 67 es, se pártprogram, hanem az a nemzeté. Politikai körökben úgy vélik, Kossuth cikke Bánffy ellen irányul.

Türr István a helyzetről.

Budapest, augusztus 4. Türr István tábornok a Magyar Hirlapban cikket ír a válságról. Kijelenti, akár a nemzet, akár az uralkodó győz, a győzelem nem lesz áldásos egyik félre sem, mert tartós béke nem fogja követni. Szerinte a vezényszóhoz nem kell feltétlenül ragaszkodni. A közeputat ajánlja. Adják meg a magyar ezrednyelvet, a huszárságnál pedig legyen magyar kommandó. Nem szabad továbbszítani az ellentéteket, hanem fékezni kell a szenvedélyeket. Meg kell elégedni a választói jog kiterjesztésével és a gazdasági előnyökkel, amik szerinte fontosabbak a kommandónál.

Uralkodók találkozása.

Budapest, augusztus 4. Azt a hírt, hogy Vilmos német császár, Edvárd angol király és I. Ferencz József e hónap folyamán találkozhatnak, ma megerősítik. A találkozás helye Marianbad lesz. Az időpont még megállapítva nincs.

Justh Gyula és a Rákóczi-ünnep.

Budapest, augusztus 4. Nógrád vármegye közönsége Nagyszécsényben Rákóczi-émlékünnepet ül. Erre a képviselőházat meghívta. Justh Gyula képviselőházi elnök az ünnepélyen való részvételre a képviselőket köriratban felszólította.

Mikor mond le Fejérváry?

Budapest, augusztus 4. Az este megjelenő „Nap“ mai száma jelenti, hogy ha a politikai válság szeptember elején meg nem szűnik, akkor Fejérváry és kormánya lemond utódja titkos választói jogot és házszabály-revizíót fog hozni, hogy ehhez többsége legyen, a házat az uralkodó feloszlatja és az új választásokat rendel el.

Agyonütötte a villám.

Baja, augusztus 4. Ma Nagybaracskón óriási zivatar volt. A villám Gyenes Péter udvarára lecsapott és két leányát agyonütötte.

Gautsch béró az uralkodónál.

Bécs, augusztus 4. Gautsch báró osztrák miniszterelnök holnap Ischlbe utazik, ahol hétfőn fogadja az uralkodót.

Vizsgálat a bártfai játékban ellen.

Budapest, augusztus 4. A bártfai kártyabarlangról közölt hírlapi közlemények alapján Kristóffy belügyminiszter szigorú rendeletet intézett

Sárosvármegye alispánjához, akit felszólít, hogy azonnal indítson vizsgálatot és ha a hírlapi közlemények megfelelnek a valóságnak, azonnal szüntesse meg a szerencse játékbarlangot.

Kaas Ivor a 48-as pártról.

Budapest, augusztus 4. Kaas Ivor báró, az ösmert politikai író és néppárti képviselő kijelentette, hogy az általános szavazati jog megerősíti a 48 as pártot, amely meg fogja szerezni a többséget. Kijelentette, hogy a katonai kérdésben nem szabad engedni.

Az afrikai hőség.

Budapest, augusztus 4. A hőség a fővárosban ma érte el a legnagyobb fokot. Árnyékban 38, a napon 43% ot mutatott a hőmérő. A mentők 15 esetben nyújtottak segínyt a hőség miatt rosszul lett embereknek.

Mészárlás Kisenevben.

London, augusztus 4. Kisenevben a sétáló közönséget revolverrel és szeges korbáccsal felfegyverkezett csöcselék támadta meg. A vezetők arczaikat bokormozták, hogy fel ne ösmerjék őket. A közönség védekezett, úgy hogy valóságos utcai harc keletkezett, amelyben sokan elesetek és megsebesültek.

Az orosz alkotmány.

Péterváry, augusztus 4. A peterhoti koronatanácsban Dolojcski gróf kijelentette, hogy a szólás és gondolatszabadságot kell kihirdetni, előbb és csak azután adni alkotmányt.

Orosz-japán béketárgyalás.

New-York, aug. 4. Az Evening-post jelenti: Stato japán békekövet Witte kijelentésére vonatkozólag úgy nyilatkozott, hogy ő Witte kijelentéséből nem veszi ki azt, hogy Witte nem nyert volna korlátlan felhatalmazást a békefeltételeinek megkötésére. Ő világosan látja, hogy Witte döntésének kötelező ereje lesz a czárra. Sato becslése szerint Japán hadiköltsége 2 millió jent tesz, vagyis 500 millió dollárt. Sato vonakodott megjelölni a japán által követelt kártérítési összeget, de megjegyezte, hogy a mikor egy ország kártérítést követel, rendszerint sokkal nagyobb összeget követel, mint amennyit tényleg kiadott. Witte ma újra határozottan megczáfolta, hogy ő azt állította volna, hogy nem viseltetik bizalommal a tárgyalások eredményére nézve és kijelentette, hogy ő semmi ilyet nem mondott és soha olyan kijelentést nem tett, a melynek ezt az értelmet lehetne tulajdonítani.

Görögország királya francia földön.

Aix les Bains, augusztus 4. A görög király ma este ideérkezett. Fogadására megjelentek a hatóságok fejei. A várost kivilágították.

Vörös László utja.

Bécs, augusztus 4. Vörös László kereskedelmi miniszter, a ki tegnap este Budapestről ideérkezett, má este Karlsbadba utazik.

Az öngyilkos huszárfőhadnagy élete.

Szomorú történet „egy kis garnizon“ból.

Nap nap után újabb vonásokkal bővül az öngyilkos huszárfőhadnagy, Fenz Hermann tragédiájának a képe. Fenz barátja, a mély gyászba öltözött asszony sűrű könyvek között beszélt el, hogy a meghurcolást nem érdemelte meg, mert éppen ellenkezőleg ő az áldozata barátja könnyelműségének. Ezeket az áldozatokat szívesen hozta meg, mert a jószívű, derék embert a rajongásig szerette.

A mikor Fenzet az utóbbi időben az uzsorások és a hitelezők már nagyon szorongatták, kézzségeken ajánlotta fel egész megtakarított vagyonát adósságai kifizetésére. Fenzet főképen az vitte a romlásba, hogy derűre-borura zsíralt nagy összegű váltókat jó barátainak, a kifizetés pedig az ő nyakába szakadt.

Az utóbbi időben roppant sok szíveségi váltó torlódott össze, Fenz barátja zedig a többek között egy 8000 kor. váltót fizetett ki s 4000 korona értékű ékszereit és értékes butorait zálogosította el. Ő szívesen hozta meg ezeket a súlyos áldozatokat, mert remélte, hogy megmenti vele barátját.

A szomorú dolognak az lett a vége, hogy mindenét feláldozta és most 3 koronája maradt összesen. Őafeláldozó szeretetéért pedig azt a jutalmat kapta, hogy meg is hurezolták a nagy nyilvánosság előtt.

Ebeszélte, hogy Fenz annyira szerette, hogy mineig mellette volt és szinte emberkerülővé vált miatta. Ő volt az, aki rávette, hogy menjen kissé az emberek közé és ilyenkor egy két órára mulatni ment barátjaival.

A főhadnagyot, a ki súlyos kórba esett, egy bécsi szanatóriumban megoperálták, de a műtét nem sikerült.

Időközben közölte családjával válságos anyagi helyzetét — és öcsét ügyeinek rendezése végéig küldték Kassára. A család ismerte szerelmi viszonyát, de nem akadályozta meg, mert tudta, hogy barátja jótekinny befolyást gyakorol könnyelmű hajlamaira.

Közgazdaság.

Sörárpavásár Miskolczon. Az országos gazdasági egyesülettel és a kereskedelmi és iparkamarával együtt f. év augusztus hó 22-én Borsodmegye székháza tanácstermében sörárpavásár lesz. A vásár 9—12 és 2—4-ig fog tartani. A vásáron a közvetlen vétel és eladás szabad. Aki a vásár iránt érdeklődik, forduljon a debreczeni, vagy miskolczi kamarához, a honnan bővebb felvilágosítást kap.

Terményfőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése. Budapest, 1905. augusztus 4. Készáru 20 fillérrel magasabb. Határidők zárulnak.

1905. októberi buza	16.44.—46
1906. áprilisi buza	17.03.—04
októberi rozs	13.44.—46
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.94.—96
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	13.32.—34
1905. júliusi	—
1905. aug.	16.32.—34
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	24.30.—50

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

48 — Amerikai bűnügyi regény. —

Egykedvűen pöfékeltek a vendégek. Alig váltottak egymással néhány közönyös szót. Egyszerre csak fölkiáltott az egyik.

— Nini! Itt hoznak valakit.

Erre a hajósok és társaik, akik a matzok lakszegényes városrészéből gyűltek össze, felugráltak asztalok mellől és az ajtóhoz tödültek, hogy lássák, kit hoz Badykins, a bárkatulajdonos és Jonny fia.

— Segítetek — szót rájok Badykins, mire többen megragadták a vízbe fultat és bevitték az írószobába, ahol a földre tették.

— Még van élet benne — jegyezte meg az egyik. Hol fogtátok ki?

— Hát éppen pipára akartam gyujtani — felelte Badykins — mikor Jonny észre vette, hogy a bárkába akar kapaszkodni valaki, de az istenadta már nem volt elég ereje és visszazuhant a vízbe. Még a kiáltását is hallottam. No gondoltam, magint kezdődik a két év előtti, amikor olyan sok öngyilkost és halottat fogtam a csatornából. Huh! meg most is borzongok, mikor a fej nélküli hullá a gondolok! Persze mindjárt csónakba ugrattunk és szerencsésen ki fogtuk.

Az öngyilkosjelöltet nagy érdeklődéssel szemlélték.

— Persze nálunk nem maradhatott, azért hoztuk ide. De menjen valaki orvosért, mert én nem értek a feltamasztásához — jegyezte meg a viharezett, öreg hajós.

— Nincs szükség orvosra — felelte a vendéglős és nekigyürkőzött. Nem az első eset, hogy magához teritettem ilyen szerencsétlen alakot. Segítetek a ruhát lehuzni róla.

Pár perc alatt ez is megtörtént és a vendéglős hozzálatott a munkához. Erősen dörzsölni kezdte a testét, úgy hogy az egészen kiveresedett.

— Olyan ösmerős az arcza — jegyezte meg a vendéglős.

— Apám — felelte a fia — ez az a kisértetlátó ember, a ki egyszer hajnalban szobát kért.

— Az ám, csakugyan ez a kisértetlátó — felelte a vendéglős. Mindjárt tudtam, hogy ezt az embert láttam már életemben valahol. Lám-lám, ez a vége a nótának, ha valaki kisértetekkel álmodik. Mindig mondtam én, hogy a kisértetek és szellemek, ha valakit megfognak, nem szokták eleresztani.

Természetesen a vendéglős fia mindjárt elbeszélte a vendégeknek az esetet és alig fejezte be elbeszélését, mikor magához tért a vízből kifogott ember és a szemeit kinyitotta. A zavaros tekintetből úgy tetszett, mintha most is kisérteteket látna.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

B. R. Minden esütörtökön délután 4 órakor.

Ne vegyenek selymet

addig míg a mi garantírozott szolid, gyönyörű szép, fekete, fehér és színes újdonságainkból mintát nem kér.

Különlegesség: **Selymek menyasszonynak, bálba, társaságba és utcai toiletnek és blousoknak, béléseknek stb. való** K 1.15-től K 18-ig méterenként.

Csakis jótállás melletti solid selyemszövetet árulunk, direct magánosoknak vám és portómentesen a lakásba.

Schweizer & Co. Luzern U. 18. (Svájc.)

2 Selyemszövet-kivitel. — Kir. udv. szállítók.

Nyilttér.*)

Meggzúnt üzlet.

Fiók üzletemet teljesen feloszlattam és az ottan levő árukat igen sok **maradékot** női ruhaszövetekből, fehér és színes batistokból és különböző karton és szatinokból jelenlegi üzletemben volt Szíft Aladár helyiség **„Kékre festett kirakat”** helyeztem el, és azokat **hámulatos igen olcsó árak mellett adom el.**

Tekintve, hogy fiók üzletemet már teljesen megszűntettem, igen szépen kérem az engem pártoló vevőmet, ezentul jelenlegi ujonnan berendezett üzletemben hecses látogatásokkal megtisztelni, a hol igyekezni fogok még szebb, divatosabb árukat hozni, a melyeket még **olcsóbb árak** mellett fogom árulni, mint eddig.

Nagyon sok maradékok vannak.

Tisztelettel

Lówy F.

Vigyázz: **Kékre festett kirakat.** Piacz u. 24. Fehér Ló szálloda mellett, szemben a Kistemplommal.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Augusztus 15-ig

feltűnő olcsó
leszállított árban

lesznek elárusítva
a raktáron lévő Blousok, Costümök, ruhaajlak, nő- és leány kabát, köpeny, gallér, stb.

Halmágyi Sámuel

utóda

női felöltők nagy áruházában.
Debreczen Piacz-u. 47.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN. Kistemplomház.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül

leszállított áron
árusítunk

Mosó zephir, Kreton,
Ruhavászon, Etamine
és Batistokat.

Legjobb bajuszsodró a híres
DEBRECZENI

„GZIVIS“ bajuszpedró

mely nem tép, de jól összetartja és nőtteti
a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“ hoz DEBRECZENBEN.

Még csak 8 napig.

CIRCUS Sidoli Cäsar

a Vásártéren.

Ma szombaton, aug 5 én este 8 órakor

1-ső High-Life-Evening (Gála-est.)

Az előkelőség találkozója.

Gála-costüme. Gála szerzők, Gála-felszerelés.
Gála-világítás.

Sensációs program 18. szám.

Uj! Először Uj!

MONTALCINI-CSOPORT

(1 hölgy, 4 ur) eredeti számjukkával. Jelenet a párisi Chambreseparéé ben. Egyedül a maga nemében.

Sidoli Cäsar igazgató fellépte

egyedül álló elősmert Monstre-lóidomításával.

Ezenkívül a legjobb műsorszámok.

Vasárnap augusztus 6-án

2 nagy előadás.

délután 4 órakor és este 8 órakor.

Délután 4 órakor fél helyárok nagyoknak és kicsinyeknek.

Karzat 30 fillér, II. hely 60 fillér, I. hely 80 fillér, Zártszek 1 korona 25 fillér.

Paholyütés 1 kor. 75 fillér.

A délutáni műsor épen olyan dustartalmu és érdekes, mint az esti.

Minden előadás uj műsorrat 18 számmal.

Este 8 órakor teljes árak.

Jegyek előre valthatók: Borsos Kata műipararu üzletében, Városház épület. Vasárnap 10 órától csakis a lovarda pénztáránál.

R-szletes műsor este a Circusban.

Buffet a Circusban.

Hétlőn, augusztus 7 én, este 8 órakor
1 ső Jour fixe (Sport est.)

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből azé minden szó 4 fillér. — **Vidéki tudakozódnak tessék válaszlevelet csatolni.**

Tetőcserép prima, waggonszámra P. Ladányi állomáson berakva ezrenként 24 koronaért kapható Fábán és Barna cserép és téglagyárában P. Ladány.

Gazdag uri ember színész-növendék ismeret-ségét keresi, kit esetleg anyagilag is szívesen támogatna, csakis „fiatal” színész-növendék jelige alatt kérek választ a lapkiadóhivatalba.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögéskor a legjobb csukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai csukraszda, Jóska és Jóna droguerijában.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Német anyanyelvű tanító, német, zongora és hegedű órát ad mérsékelt díjazás mellett. Czim a kiadóhivatalban.

Vasestergályos és géplakatos tanoncok gépműhelybe fővételnek Deák Ferenc-utca 22.

Gansin a legjobb cipőfőnyesítő, chevron és boxcipő-crém. Kapható mindenütt.

A nagyszepesen 6¹/₂ nyilas föld kiadó. Értekezhetni lehet N.-Szappanos utca 17. sz.

Vaskereskedő segéd a ki vasszakmában teljesen képzett, esetleg fűszert is érti, vidéki kisebb városokban szervizolt, azonnali állomást nyerhet Slachta János kereskedésében H.-Nánáson. Itt egy tanuló is felvétetik.

Első rendű detailista segéd azonnali vagy későbbi belépésre felvétetik Ullmann Salamon fűszer- és csemege üzletében Piacz-utca 70.

Vasestergályozást, vasgyalu-lást, gépjavitást a legolcsóbban vállal Preisler Mór gépműhelye Debreczen, Deák Ferenc-utca 22.

Egy jó szabó segéd nagy munkás azonnal felvétetik Lichtmann Hermann férfi szabónál Hatvan u. 9.

Ugynökök fizetés és magas jutalék mellett azonnali belépésre kerestetnek Schweitzer Testvérek varrógép- és kerékpár nagykereskedőkhöz Debreczen, Piacz-utca 56.

Kereskedő segéd, fiatal, debreczeni kézmű-aru kereskedésbe azonnali belépésre felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

1000 négyszögöles szőlőföld a Boldogkerten eladó. Értekezhetni Homokkert II. járás 141. szám alatt.

Fiatallány irodába ajánlkozik. Czim a kiadóban.

Rendelje meg 1 koronaért 1 hónapra a Debreczeni Független Ujságot, akkor megkapja ingyen a december elején megjelenő 320 oldalra terjedő nagy képes naptárunkat.

Csere kerestetik zsidó családnál Gömnicz-bányára. Egy 13 éves leány helyett, egy ugyanolyan forma fiú vagy leány elfogadtatik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Két szép, márványlappal éjjeli szekrény megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Eladó borok. Nagyobb mennyiségű 1903. évi termésű ménes fehér rizling és bakator fajú szőlőkből összezsúrolva, úgy hordónként, valamint 50 literen felüli mennyiségekben is magán fogyasztóknak, 10 hektoliter 1904. évi veres bor kitűnő minőségű jutányos árak mellett Székelyhídon Kovács Lajos bortermelőnél.

Ugyes rőfös kereskedőségét keresek nagyobb vidéki divatüzletbe. Czim a kiadóba.

Hegedülni legjobban és legolcsóbban tanítok. Házaknál vagy saját lakásomon is. Czimem Arany János utca 59., ajtó 5.

A nyári idényből

visszamaradt árak
leszállított árban

arucitattak el.

Szerb vászon mtr 14 kr. Kartonok 20 krtól. Batisztok, Zepfirek, Delinek stb. Dus vásztekban Női esernyők 110-től Fegyházban kötött férfi, női és gyermek harisnyák és sok fel nem sorolt árak

OLCSÓ ÁRBAN

arucitattak el.

Dospoly János utóda

Főter, Tisza palota.

Csak néhány hétig tartó nagy árleszállítást

rendezünk a nyári idényből visszamaradt szerb vásznak, kartonok, batisztok, zepfirek, delinekből s fekete és színes gyapjú szövetekből.

Ezen cikkek közül óriási mennyiségű maradék

fél áron kapható.

Színes napernyők beszerzési gyári árban tavalyi darabok fél áron

Szabó Lajos fiaik cégénél

1 m. divatos bluz-selyem 40 kr., 1 db. jó minőségű zefir házi bluz 85 kr. és 1 frt., 1 m. mintázott francia batiszt 35 kr.

1 kilo pergetett méz 60 kr.

A hejdamegyei méhész egyesület megbízott elárúsítójánál

Deutsch Lajos

fűszerkereskedésében
DEBRECZEN, Piacz-utca 38. sz.

Matild

crém, arczenőcz, szappan hajfestő (restorer) szépség-szerek minden bőre-nyárságot levesznek az arczról, Szeplőt, májfoltot, Vimmedlit, arczpirosságot, a ranczosat kisimítják, a bőrt barsony puhává, üdévé varázsolják. Tessék megpróbálni, ha nem használ, árát minden kibuvó nélkül visszaadom.

KUN ISTVÁN

gyógyszerész

Laboratoire Cosmetique „Matilde.” Kapható Budapesten Töröknél. Debreczeni főraktár Tóth Béla gyógyszer-tárában, szemben a Bkával, és mindenütt.

Konyári Sóstó fürdő

megnyitott április hó 30-án.

Gyógyítja a görvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszut, csontvelőlob, összezsugorodott izület stb mindennemű köszvényes, csuzos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat továbbá sápkór, máj lép, vese és belső daganatokat, különösen női és férfi bajokra legkifűnőbb hatású.

Fürdő orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, jó vendéglő (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletem alatt állanak) és a mi fő, mélyen leszállított árak mellett rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasúti állomás: **Hosszupályi**, Debreczen—N. Létai vonalon. Posta és távirat állomás helyben. Minden vonat érkezésénél kocsik állanak rendelkezésre.

Tanítóknak, mindenféle tisztviselőknak, hivatalnokoknak 25% árkedvezményi.

Tisztelettel

FRANK ZSIGMOND
a Konyári Sóstó fürdő kezelője.